

Natuurtoets en aanvullend onderzoek

Leeuwarderweg/Tweede Oosterkade Sneek

projectnummer 0407498.00
definitief revisie 00
26 oktober 2016

Natuurtoets en aanvullend onderzoek

Leeuwarderweg/Tweede Oosterkade Sneek

projectnummer 0407498.00
definitief revisie 00
26 oktober 2016

Auteur(s)

P.G. Vos

Opdrachtgever

Frisoplan
Postbus 49
8600 AA SNEEK

datum vrijgave 26/10/16	beschrijving revisie Definitief 00	goedkeuring J. Tolsma	vrijgave R. Zuurbier
----------------------------	---------------------------------------	--------------------------	-------------------------

Projectgroep bestaande uit

P.G. Vos
H.M.C. Verhagen
B.J.M. Fit
J. Tolsma

Tekstbijdragen

P.G. Vos

Fotografie

P.G. Vos

Vormgeving

P.G. Vos

Contactgegevens:

T. 06-23978375
E. jet.tolsma@anteagroup.com

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

Blz.

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	6
2	Wettelijk kader natuurbescherming	7
2.1	Algemeen	7
2.2	Flora- en faunawet	7
2.3	Natuurnetwerk Nederland	7
2.4	Natura 2000	7
2.5	Provinciaal beleid	7
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen	9
3.1	Gebiedsbeschrijving	9
3.2	Projectvoornemen	10
4	Methodiek	11
4.1	Algemeen	11
4.2	Bureauonderzoek	11
4.3	Terreinbezoeken	12
4.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	13
5	Resultaten gebiedsonderzoek	14
5.1	Gebiedsbeschrijving	14
5.2	Beschermde soorten	15
5.2.1	Bureauonderzoek	15
5.2.2	Terreinbezoek – ecologische bevindingen	16
5.2.3	Samenvatting beschermde soorten	19
5.3	Beschermde gebieden	19
6	Toetsing natuurwetgeving	20
6.1	Projecteffect	20
6.2	Effecten beschermde soorten	20
6.3	Effecten beschermde gebieden	21
7	Conclusies en aanbevelingen	22
7.1	Soortenbescherming	22
7.2	Gebiedenbescherming	22
7.3	Vervolgtraject	22
7.3.1	Gierzwaluw	22
7.3.2	Huismus	23

7.3.3	Planning	24
7.4	Aanbevelingen	24
8	Geraadpleegde bronnen	25
	Bijlage 1 Wettelijk kader	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Frisoplan is voornemens om een aantal panden te slopen op de locatie Leeuwarderweg 1a, 1b, 1c en Tweede Oosterkade 1, 2, 3, 4 en 4a te Sneek. Aansluitend wordt nieuwbouw gepleegd. De uitvoering vindt naar verwachting in 2017 plaats. In afbeelding 1.1 is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Ruimtelijke plannen moeten worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets en het daarop volgende aanvullend onderzoek beschreven.

Afbeelding 1.1: Ligging van de het plangebied aan de noordoostzijde van het stadscentrum van Sneek (Bron: Globespotter).

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, NNN en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing / vergunning noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding is beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens beschrijft hoofdstuk twee algemene informatie over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, NNN en de Natuurbeschermingswet 1998. Hoofdstuk drie beschrijft de huidige en toekomstige situatie van het plangebied en de ligging ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland en de Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets beschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze natuurtoets flora en fauna, onderverdeeld in literatuurstudie en veldbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, NNN en Natuurbeschermingswet 1998. Op grond hiervan worden conclusies en aanbevelingen beschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer, gevolgd door een bijlage, die algemene informatie verschaft met betrekking tot natuurwetgeving.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en het NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Op grond van deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

2.3 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de kern van het natuurbeleid. Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. In of in de nabijheid van het NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen in het NNN toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke kenmerken van het gebied direct of indirect aantasten.

2.5 Provinciaal beleid

Ook buiten de beschermde gebieden zijn natuurwaarden aanwezig. De provincie Fryslân heeft in het Natuurbeheerplan haar ambitie voor het natuurbeheer in en buiten de beschermde gebieden vastgelegd.

Middels een subsidiestelsel stimuleert de provincie het behoud en/of verbetering van bos- en natuurelementen die belangrijk zijn voor het behoud van natuurwaarden, landschappelijke of cultuurhistorische waarden. Eigenaren en gebruikers van gronden die binnen de begrenzing

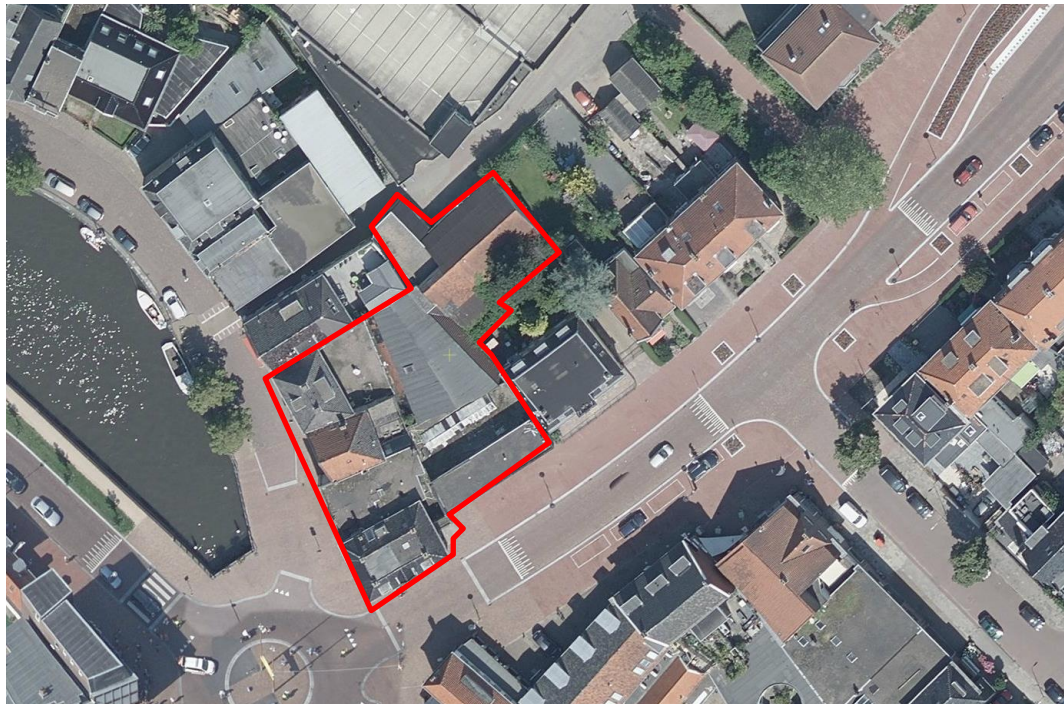
liggen van een natuurgebied of agrarisch natuur- of beheergebied, hebben de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor het beheer of kwaliteitsverbetering van dergelijke elementen. Subsidies worden op vrijwillige basis aangevraagd. De beheerder ontvangt subsidie om bijvoorbeeld later te maaien in vogelweidegebieden.

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt aan de noordoostzijde van het oude stadscentrum van Sneek. De gebouwen in het plangebied maken deel uit van de bebouwing langs de Tweede Oosterkade (gracht) en de Leeuwarderweg. Ten noorden van het plangebied ligt een winkelcentrum aan het Normandiaplein.

Het plangebied bestaat geheel uit bebouwing. Er zijn geen binnenplaatsen aanwezig. De hoekwoning is het oudst, gebouwd in 1843. De overige bebouwing is gebouwd in de periode 1920-1960. De hoekwoning was oorspronkelijk een herberg in combinatie met een boerderij en lag buiten de eigenlijke stad. Er werden paarden en wagens gestald. Met de opkomst van de auto werden paarden en wagens vervangen door auto's. In het plangebied kwamen enkele garages. Vanaf ca. 1965 was er jaren lang een Aldi-supermarkt gevestigd.

Afbeelding 3.1: Plangebied op de hoek Leeuwarderweg/Tweede Oosterkade (Bron: Globespotter).

De planlocatie ligt in stedelijk gebied en maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. De dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden Sneekermeeergebied en Witte & Zwarte Brekken liggen op 3 km afstand.

3.2 Projectvoornemen

Frisoplan is voornemens om een aantal panden te slopen op de locatie Leeuwarderweg 1a, 1b, 1c en Tweede Oosterkade 1, 2, 3, 4 en 4a te Sneek. Aansluitend vindt nieuwbouw plaats met op de begane grond hoofdzakelijk winkelruimte en daarboven wooneenheden. Het bebouwd oppervlak neemt af, omdat er ook tuin/buitenruimte wordt gerealiseerd. De werkzaamheden vinden naar verwachting in 2017 plaats.

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar de zwaar beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemeen beschermde soorten, die zijn opgenomen in Tabel 1 van de Flora en faunawet, zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt het voorliggende project. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er worden diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van zwaarder (Tabel 2 en 3 – soorten) beschermde soorten in en rond het plangebied. Met behulp van landelijke en regionale verspreidingsatlassen en specifieke internetsites (www.ravon.nl; www.vlindernet.nl; www.libellennet.nl, www.Naturalis.nl \EIS) wordt nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Daarnaast worden landelijke databanken voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl, over de periode 2010 - 2015. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn dan niet bekend. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie wordt een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Vogels zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Vogels zijn onderverdeeld in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5) (zie toelichting in Bijlage 1 – Wettelijk kader) waarvan inventarisatie gewenst is. Gekeken wordt naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

4.3 Terreinbezoeken

Naar aanleiding van de uitkomsten van de bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat in het plangebied. Aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat is tijdens het oriënterend terreinbezoek bepaald in hoeverre beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend. Aanvullend zijn 5 veldbezoeken uitgevoerd, gericht op het opsporen van nesten en verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen (Tabel 4.1). Alle terreinbezoeken zijn uitgevoerd door een ecooloog van Antea Group en vonden plaats bij gunstige weersomstandigheden.

Tabel 4.1. Uitgevoerde terreinbezoeken

Datum	Periode	Tijden	Doel
8 januari 2016	(winter)	(ochtend)	Oriënterend terreinbezoek
12 mei 2016	1 april - 15 mei	7:00-9:00	Huisumus
1 juni 2016	1 juni - 30 juni	21:00-23:30	gierzwaluw, vleermuizen (kraam- en zomerverblijfplaatsen)
4 juli 2016	1 juni - 15 juli	20:00-0:00	Gierzwaluw, vleermuizen (kraam- en zomerverblijfplaatsen) Inventariseren compensatiemogelijkheden.
27 augustus 2016	15 aug - 1 sept	20:30-23:00	vleermuizen (paar- en winterverblijfplaatsen)
21 september 2016	1 sept - 1 okt	19:45-22:15	vleermuizen (paar- en winterverblijfplaatsen)

Het terreinbezoek, gericht op de huismus, is uitgevoerd door te posten in de achtertuin van de Leeuwarderweg en de directe omgeving te doorlopen. De terreinbezoeken, gericht op de gierzwaluw, werden uitgevoerd door te posten op de Prins Hendrikkade ten westen van het plangebied. Vanaf deze plek was een goed overzicht op de diverse daken waar gierzwaluwnesten zouden kunnen voorkomen. Op 1 juni is er tevens een half uur gepost op de Leeuwarderweg, ten zuidoosten van het hoekpand. De terreinbezoeken gericht op vleermuizen zijn uitgevoerd met

een D240x batdetector. In afwijking van het vleermuisprotocol is het ochtendbezoek in juli vervangen door een avondbezoek (zie motivering bij resultaten). Bij deze terreinbezoeken werd gepost bij het plangebied en de omgeving doorlopen.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek is bepaald dat een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten in kaart te brengen of uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens wordt geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Gebiedsbeschrijving

De gebouwen zijn zoveel mogelijk zowel van buiten als van binnen geïnspecteerd. Niet alles was van binnen toegankelijk. De buitenkanten zijn geïnspecteerd vanaf de Leeuwarderweg en de Oosterkade, een steegje aan de noordzijde en de tuin van *Leeuwarderweg 3*.

De hoekwoning (1843) is in tweeën opgedeeld. Via *Leeuwarderweg 1a* kon de benedenverdieping en een deel van de eerste verdieping worden bekeken. Vanaf deze woning was het platte dak boven *Leeuwarderweg 1b* toegankelijk en kon een groot deel van de achterzijde van de woningen en de daken worden overzien. De bovenwoning *Leeuwarderweg 1c* (boven *1b*) die niet toegankelijk was (dichtgespijkerd) kon vanaf de achterzijde worden bekeken. Deze woning heeft een plat dak met schoorsteen.

Het tweede deel van de hoekwoning, *Tweede Oosterkade 1*, is een bovenwoning met een deel van de eerste verdieping en de tweede verdieping. Het pannendak is een afgeknot schilddak met een vrij steile helling. Er zijn enkele dakkapellen en schoorstenen aanwezig.

De woning aan de *Tweede Oosterkade 2* was niet toegankelijk vanwege instortingsgevaar. Het platte dak is deels ingestort, waardoor de voorgevel naar buiten wordt gedrukt. De gevel is gestut. Op de woning is een schoorsteen aanwezig.

De woning aan de *Tweede Oosterkade 3* heeft een garage op de benedenverdieping. Daarboven ligt de 1^e verdieping en een zolder. Het pannendak is een schilddak. Op de woning is een schoorsteen aanwezig.

De woning aan de *Tweede Oosterkade 4/4a* bestaat uit een bovenwoning met een aparte ingang en een deel op de begane grond dat doorloopt over een groot deel van het plangebied. De bovenwoning heeft een schilddak met dakpannen. Er zijn enkele dakkapellen en schoorstenen aanwezig. Het deel op de begane grond geeft toegang tot een aantal aan elkaar gebouwde loodsen en bijgebouwen, zodat er één grote eenheid ontstaan is waar ook de *Leeuwarderweg 1b* deel van uitmaakt.

De loods centraal in het plangebied heeft een mansardedak, waarbij het bovenste deel bedekt is met golfplaten en de steile zijkanten met dakpannen. De loods aan de noordoostzijde heeft een zadeldak aan de zuidzijde bedekt met pannen en aan de noordzijde met golfplaten. De overige daken met een kleiner oppervlak zijn overwegend plat met een grinddek.

Het plangebied ligt in een stedelijke omgeving die grotendeels bebouwd en verhard is. Langs de *Tweede Oosterkade* ligt een gracht. Andere groene elementen zijn kleine stadstuinen. Grenzend aan het plangebied liggen enkele tuinen. Achter de woning aan de Leeuwarderweg 3 ligt een kleine tuin met een zwarte den, zilverspar, een conifeer en enkele struiken. De bomen en een uitbouw vanuit het plangebied zijn sterk begroeid met klimop. Ook in andere tuinen is klimop als natuurlijk element aanwezig.

In afbeelding 5.1 wordt een impressie van het plangebied gegeven.

Tweede Oosterkade met vlnr de nummers 5 (buiten plangebied), 4/4a, 3 (met witte garagedeur), 2 (gestut) en 1 (hoekpand).

Plangebied langs de Leeuwarderweg met vlnr de nummers 1a (hoekpand), 1b/1c en 3 (buiten het plangebied).

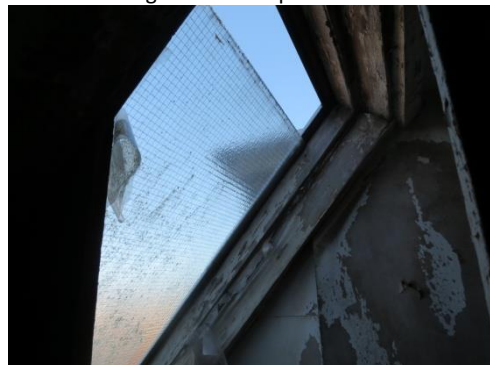
Steeg aan de noordzijde.

Loodsen in plangebied, grenzend aan de tuin van Leeuwarderweg 3 met klimop en zwarte den.

Dak met vlnr de nummers 1c, 1a/1, 2, 3 en 4.

Raamopening op de tweede verdieping van 1a

Afbeelding 5.1: Impressie plangebied.

5.2 Beschermde soorten

5.2.1 Bureauonderzoek

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie en uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten.

Vogels (Telmee.nl)

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): boomvalk, gierzwaluw, huismus, ransuil, roek, slechtvalk en sperwer.

Categorie 5: blauwe reiger, boerenzwaluw, boomkruiper, ekster, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai, zwarte roodstaart.

Zoogdieren (telmee.nl, Melis 2012)

Zwaarder beschermd: gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis en steenmarter.

Reptielen en amfibieën (raxon.nl)

Zwaarder beschermd: geen.

Vlinders (telmee.nl, vlindernet.nl)

Zwaarder beschermd: geen (op telmee staat een niet-gevalideerd heideblauwtje in het uurhok, maar deze soort is bij voorbaat al uit te sluiten omdat het stadsmilieu niet geschikt is).

Libellen (telmee.nl, libellennet.nl)

Zwaarder beschermd: geen

Vissen (telmee.nl, Melis & Koopmans 2015)

Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper.

Flora (telmee.nl)

Zwaarder beschermd: daslook.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van twee kilometerhokken en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied. Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

5.2.2 Terreinbezoek – ecologische bevindingen

Op 8 januari 2016 is een terreinbezoek aan de planlocatie afgelegd door een deskundig ecooloog van Antea Group. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Vogels

Gierzwaluw

Op de tweede verdieping van het hoekpand *Tweede Oosterkade 1* lag een dode gierzwaluw. Deze is via een raam (afbeelding 5.1) naar binnen gevlogen en daar gestorven. De steile pannendaken van het hoekpand met de nokvorsten vormen een aantrekkelijk broedbiotoop voor deze soort. De pannendaken van *Tweede Oosterkade 3 en 4* zijn minder steil, maar nestplekken van de gierzwaluw kunnen er niet worden uitgesloten.

Bij het aanvullend onderzoek bleek dat de activiteit van gierzwaluwen zich beperkte tot het hoekpand. Bij de panden *Tweede Oosterkade 3 en 4* werden geen laagvliegende en invliegende gierzwaluwen waargenomen. Bij het hoekpand vloog op 1 juni één gierzwaluw aan de westzijde onder het dak en vlogen twee gierzwaluwen aan de zuidzijde onder het dak. Omdat de 4 dakdelen niet gelijktijdig kunnen worden overzien, is besloten om op 4 juli nog een keer te tellen. Bij dit bezoek vlogen gierzwaluwen op twee andere plaatsen aan de westzijde onder de pannen. Aan de noord- en oostzijde werden geen invliegers waargenomen. Boven de wijk ten zuiden van de Leeuwarderweg vlogen tientallen gierzwaluwen. Boven de oude binnenstad (ten westen van het plangebied) waren gierzwaluwen in mindere mate aanwezig. Boven de buurt rond het Normandialein (ten noorden en ten oosten van het plangebied) vlogen nauwelijks gierzwaluwen.

Huismus

In de tuin van *Leeuwarderweg 3* waren tijdens het bezoek in januari tientallen huismussen aanwezig. De bewoners voeren de vogels bij, waardoor de tuin een grote aantrekkingskracht heeft op vogels. Andere aanwezige vogelsoorten waren roodborst, winterkoning, merel en turkse tortel. De tuin is niet alleen in de winter geschikt voor huismussen. Door de uitbundige groei van klimop is er veel dekking en de pannendaken van de twee grotere loodsen in het plangebied vormen een aantrekkelijk broedbiotoop.

Bij het aanvullend onderzoek bleek er slechts één territoriale mus op en bij de loods achter *Leeuwarderweg 3* aanwezig te zijn. Het nest kon niet gelokaliseerd worden, omdat het uitzicht belemmerd werd door klimop. Een andere territoriale huismus was aanwezig in de tuin achter *Leeuwarderweg 5* en nestelt daar onder de pannen (buiten het plangebied). Huismussen waren maar schaars aanwezig met nog één territoriaal mannetje verderop aan de Tweede Oosterkade en mussenactiviteit in de woonwijk ten oosten van het Normandialein.

Overige vogelsoorten

Tijdens het terreinbezoek waren er op diverse schoorstenen kauwtjes aanwezig. Daken en schoorstenen vormen voor deze soort een geschikt broedbiotoop. De zwarte den net buiten het plangebied lijkt, afgezien van de sterk bebouwde omgeving, geschikt als winterroest en als nestplaats van de ransuil. De aanwezigheid van deze soort is uitgesloten op basis van de afwezigheid van ransuilen, nesten en sporen. Overige jaarrond beschermde nesten in het plangebied en de directe omgeving daarvan zijn uitgesloten.

Zoogdieren

Vleermuizen

De pannendaken en plaatselijk ook de muren kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen bevatten. Het complex betreft oude gebouwen en biedt een grote variatie aan mogelijke verblijfplaatsen. Hoewel de directe omgeving weinig geschikt is, kunnen verblijfplaatsen niet worden uitgesloten. Bij het aanvullend onderzoek waren er op 1 juni in de directe omgeving geen vleermuizen

aanwezig. De dichtstbijzijnde plek waar toen dwergvleermuizen vlogen, is de Zwettekade ten noorden van het plangebied. Hier vloog een gewone dwergvleermuis. Het volgende bezoek zou volgens het vleermuisprotocol een ochtendbezoek moeten zijn en is dan gericht op het lokaliseren van verblijfplaatsen. Vanwege het ontbreken van vleermuizen op de eerste avond is geconcludeerd dat er waarschijnlijk geen zomer- of kraamverblijfplaatsen aanwezig zijn en is het ochtendbezoek omgezet in een avondbezoek, zodat in combinatie daarmee een gierzwaluwbezoek kon worden uitgevoerd. Bij de avondbezoeken van 4 juli, 27 augustus en 21 september konden inderdaad verblijfplaatsen in het plangebied worden uitgesloten. Er was één zomerverblijfplaats aanwezig in het pand *Leeuwarderweg 7-11* (buiten het plangebied). Deze vleermuis foerageerde hier rond het pand en verdween later op de avond. Deze vleermuis liet geen territoriale roep horen. Verder was de omgeving van het plangebied leeg tijdens deze bezoeken.

Overige zoogdieren

Het plangebied is weinig geschikt voor algemene soorten zoogdieren. Er zijn sporen gevonden van muizen. De steenmarter is uitgesloten op basis van het ontbreken van sporen. Niet alle bouwdelen konden worden geïnspecteerd, maar als een steenmarter aanwezig is, kunnen sporen ook in aangrenzende gebouwen worden gevonden. De sterk bebouwde omgeving is weinig geschikt voor deze soort.

Reptielen en amfibieën

In de omgeving komen algemene soorten amfibieën voor. De bewoonster van de *Leeuwarderweg 3* ziet wel eens salamanders. Reptielen en overige zwaar beschermde amfibieën zijn op basis van de bekende verspreiding en het biotoop uitgesloten.

Vissen

Er is geen water in het plangebied. De nabij gelegen gracht is weinig geschikt voor beschermde vissoorten.

Vlinders, libellen en overige ongewervelden

Het plangebied is weinig of niet geschikt voor vlinders en libellen. Zwaarder beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van bekende verspreiding en biotoop.

Flora

Hoewel het plangebied 100% bebouwd is, is er sprake van vaatplanten. In een steegje aan de noordzijde groeien stekelvarens op de muur (minder dan 1 m²). Op de tegenoverliggende muur (buiten het plangebied) groeit een muurvaren. Ook op de platte daken groeien diverse soorten planten, waaronder eikvaren. Verder groeien er mossen en korstmossen. Daslook is niet gevonden en het is niet waarschijnlijk dat deze soort op daken groeit. Overige zwaarder beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van het veldbezoek en het biotoop.

5.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Tabel 5.1: Aanwezigheid van (mogelijk) beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Algemene broedvogels	FF23	Broedbiotoop	Kauw en uitstraling naar omgeving (tuinen)
Huismus	FF23	1 broedpaar	Pannendak loods
Gierzwaluw	FF23	5 broedparen	Pannendak hoekpand
Vleermuizen	FF3, HRIV	Buiten plangebied	Buiten invloedssfeer

5.3 Beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Het ligt in een stedelijke omgeving waardoor andere beschermingsvormen als weidevogelgebied niet van toepassing zijn. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden Sneekermeergebied en Witte & Zwarte Brekken liggen op 3 km afstand.

6 Toetsing natuurwetgeving

6.1 Projecteffect

Er vinden diverse werkzaamheden plaats:

- Snoeien klimop grenzend aan tuin *Leeuwarderweg 3*;
- Sloop gebouwen en bouwrijp maken;
- Nieuwbouw;

De werkzaamheden vinden naar verwachting in 2017 plaats.

Tijdens de werkzaamheden is er uitstraling van geluid, trillingen en visuele verstoring door de fysieke aanwezigheid van mensen en materieel.

Als gevolg van de werkzaamheden verdwijnen verblijfplaatsen van dieren en groeiplaatsen van planten.

6.2 Effecten beschermde soorten

Effecten per soortgroep van Tabel 2- en Tabel 3-soorten:

Broedvogels

Als gevolg van de werkzaamheden verdwijnt er broedgelegenheid van enkele soorten broedvogels, waaronder één nestplek van de huismus en vijf nestplekken van de gierzwaluw. Nesten van deze beide soorten zijn jaarrond beschermd. Nesten van huismus en gierzwaluw die verloren gaan, moeten voorafgaand aan de sloop buiten het broedseizoen onbruikbaar worden gemaakt. Hiervoor is een ontheffing noodzakelijk. Tevens zullen de verdwijnende nesten gecompenseerd moeten worden.

Als de werkzaamheden tijdens de broedperiode plaatsvinden, worden ook andere broedende vogels in het plangebied en de directe omgeving daarvan verstoord. Om verstoring van broedende vogels te voorkomen, moeten de sloopwerkzaamheden buiten de broedperiode worden uitgevoerd. Wanneer er werkzaamheden plaatsvinden tijdens de broedperiode, moet afstand worden gehouden tot de nesten van vogels.

Zoogdieren

Tijdens de werkzaamheden worden algemene zoogdieren verstoord. Vleermuisverblijfplaatsen zijn niet aanwezig in de te slopen panden. De dichtstbijzijnde verblijfplaats van een gewone dwergvleermuis blijft met zijn functionele omgeving (tuinen met opgaand groen) in stand en wordt niet verstoord. Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen worden niet aangetast.

Amfibieën

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen algemene amfibieën worden verstoord.

Vissen

Omdat het plangebied van de gracht is afgescheiden door een straat en het water weinig geschikt is voor beschermde vissoorten worden geen effecten op beschermde vissoorten verwacht. Bij hoge geluidsniveaus kunnen vissen het gebied tijdelijk ontvluchten.

Flora

Er verdwijnen algemene soorten planten. De muurflora is weinig ontwikkeld, zodat er geen sprake is van een verlies van belangrijke natuurwaarden. Met het realiseren van de nieuwbouw houdt het steegje aan de noordzijde zijn vochtige, beschaduwde karakter en kan de muurvaren op het pand aan de andere zijde zich waarschijnlijk handhaven.

Overige soortgroepen

Effecten op overige soortgroepen, zoals reptielen, vlinders en libellen, zijn uitgesloten omdat streng beschermde soorten ontbreken.

6.3 Effecten beschermde gebieden

De ingreep heeft een lokale uitstraling. De ingreep vindt plaats buiten het Natuurnetwerk Nederland. Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Soortenbescherming

Er moet op basis van de resultaten een ontheffing worden aangevraagd voor de huismus en de gierzwaluw.

In onderstaande tabel zijn de zwaarder beschermde soorten opgenomen die vrijwel zeker of mogelijk in het plangebied voorkomen.

Tabel 7.1. (Mogelijk) voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk	Bijzonderheden / opmerkingen
Huisumus	Ja	Uitgevoerd	Ja	1 nestplek
Gierzwaluw	Ja	Uitgevoerd	Ja	5 nestplekken
Overige broedvogels	Ja	Nee	Nee	Snoeiwerkzaamheden (klimop) en sloop buiten broedperiode, overige werkzaamheden afstand houden tot nestlocaties als er tijdens de broedperiode wordt gewerkt
Vleermuizen	Nee	Uitgevoerd	Nee	

Vervolgonderzoek

Er is vervolgonderzoek gedaan naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Verder veldonderzoek is niet nodig.

7.2 Gebiedenbescherming

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland zijn uitgesloten.

7.3 Vervolgtraject

7.3.1 Gierzwaluw

Er zijn vijf nestplekken van de gierzwaluw vastgesteld. Nestplekken moeten in vijfvoud worden gecompenseerd. Er moeten dus minimaal 25 nestplekken worden gerealiseerd. Daarvoor zijn verschillende mogelijkheden die in Tabel 7.2 worden samengevat. Van belang is dat de

nestplekken aanwezig zijn in de broedperiode van de gierzwaluw in de periode half april tot eind augustus. Indien het mogelijk is om vanaf september te slopen en de nieuwbouw gerealiseerd te hebben vóór half april zijn inbouwstenen en speciale dakpannen voldoende.

In de meeste gevallen is het niet mogelijk om een dergelijke planning te hanteren. Daarom zullen er tijdelijke of permanente voorzieningen in de omgeving moeten worden aangebracht. Vanwege het grote aantal nestplekken is plaatsing van een gierzwaluwtíl een kansrijke mogelijkheid.

Tabel 7.2. Mogelijkheden voor compensatie van nestplekken van de gierzwaluw.

Soort	Sterke punten	Bezwaren
Gierzwaluwtíl	Eenvoudige realisatie van groot aantal nestplekken; Zowel tijdelijk als permanent; Inbouw geluidsapparatuur met lokgeluiden.	Integreren in nieuwbouw is mogelijk duurzamer.
Inbouwstenen	Benadert een natuurlijke situatie; Permanent.	Pas gerealiseerd als nieuwbouw klaar is.
Gierzwaluwpannen	Benadert een natuurlijke situatie; Permanent. Kan uitgevoerd worden bij panden in de buurt, zodat compensatie klaar is voorafgaand aan sloop.	Pas gerealiseerd als nieuwbouw klaar is; Bij toepassing op panden in de buurt zeer bewerkelijk, vanwege toestemming bewoners en variatie aan pannendaken.
Gevelkasten	Eenvoudig uit te voeren mits gevel geschikt is.	Minder duurzaam dan inbouwstenen – komt vooral in aanmerking als middel om compensatie voorafgaand aan sloop gerealiseerd te hebben; Er zijn in de buurt ten zuiden van de Leeuwarderweg (waar veel gierzwaluwen voorkomen) weinig geschikte gevels; Toestemming bewoners nodig.

7.3.2 Huismus

Voor de huismus geldt het nest jaarrond als kwetsbaar. Daarbinnen geldt de periode maart tot en met augustus als het meest kwetsbaar.

Voor de huismus moeten minimaal 2 nieuwe plekken gerealiseerd worden. Vervangende verblijfplaatsen moeten voor de eigenlijke werkzaamheden beschikbaar zijn. Wanneer permanente vervanging niet tijdig gerealiseerd is, moeten tijdelijke plekken worden aangeboden. Voor de huismus is ook de klimopbegroeiing die verwijderd wordt, een essentieel element van zijn leefomgeving. Op de plaatsen waar vervangende nestgelegenheid wordt aangeboden (bijvoorbeeld nestkasten) moet voldoende vergelijkbare dekking aanwezig zijn.

7.3.3 Planning

Voor het verwijderen en compenseren van verblijfplaatsen is een ontheffing vereist. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beoordeelt de aanvraag in ca. 3 á 4 maanden. Het is voor de ontheffing van belang om de compensatie al zo concreet mogelijk in beeld te hebben. Aspecten die voor de ontheffing verder van belang zijn, zijn:

- Onderbouwen dat er geen andere bevredigende oplossing is (bijvoorbeeld niet slopen);
- Opstellen ecologisch werkprotocol;
- Monitoring ingebruikname vervangende nestgelegenheid.

De planning vereist maatwerk. Slopen moet plaatsvinden buiten de broedperiode van huismus en gierzwaluw (buiten de periode maart - augustus). Ook buiten deze periode gebruiken huismussen hun nest en koudeperiodes gelden daarom ook als kwetsbare periodes. De tuin achter *Leeuwarderweg 3* kan juist in de winter belangrijk zijn voor de lokale mussenpopulatie. Voor de planning zou het kunnen betekenen dat de sloop hier direct gevolgd wordt door de bouw van een nieuwe afscheiding waarbij zoveel mogelijk klimop kan worden gespaard. Op deze wijze wordt vermeden dat er langere tijd een onbeschut gebied is dat ongeschikt is voor huismussen.

7.4 Aanbevelingen

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Wanneer er tijdens de werkzaamheden dieren worden aangetroffen, kan men ze het beste vangen en ze in de directe omgeving, buiten de invloed van de werkzaamheden, in vergelijkbaar terrein uitzetten.

8 Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Melis, J. & M. Koopmans, 2015. *Fiskatlas Fryslân; verspreiding en ecologie van zoetwatervissen in Fryslân*. Bornmeer, Gorredijk.

Melis, J., 2012. *Werkatlas zoogdieren van Friesland*.

Internetbronnen

<http://www.joostdevree.nl/shtmls/dakvormen.shtml>

www.fryslan.nl

www.libellennet.nl

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlindernet.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.rvo.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO.nl door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO.nl voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO.nl van het ministerie van EZ. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO.nl zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij RVO.nl bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;

2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Natuurnetwerk Nederland

Hierna volgt een algemene beschrijving van het Netwerk Natuur Nederland.

Algemeen Natuurnetwerk Nederland

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland (NNN) van Nederland.

In het NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS (nu NNN) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

T. 06-23978375
E. jet.tolsma@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.